

บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
Role of School Administrators in Promoting Digital Technology Utilization in Schools
Under Buriram Primary Educational Service Area Office 2

กิตติพงศ์ เตชะนอก
ศิริภาณี จุฑาปะมา
สมศักดิ์ จิววัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Kittipong Techanok
Siranee Chutopama
Somsak Jeewattana
Buriram Rajabhat University
E-mail: 660426021003@bru.ac.th

รับบทความ: 6 พฤศจิกายน 2568; แก้ไขบทความ 10 ธันวาคม 2568; ตอบรับบทความ: 16 ธันวาคม 2568
Received: November 6, 2025; Revised: December 10, 2025; Accepted: December 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและการมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัย ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและประสานงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเลือกใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย จัดการข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นระบบ ปลอดภัย สะดวกต่อการเข้าถึง

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหาร; เทคโนโลยีดิจิทัล; การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research was to: 1) study teachers' opinions on the administrative roles of school administrators in promoting the use of digital technology; 2) Compare teachers' opinions on the administrative roles of school administrators in promoting the use of digital technology, classified by educational qualifications and school size; and 3) study the guidelines for the administrative roles of school administrators in promoting the use of digital technology. This study employed a mixed-methods research design. The sample consisted of 331 teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The research instruments were a questionnaire and a semi-structured interview. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The quantitative findings revealed that: 1) teachers' overall opinions on administrators' roles in promoting digital technology use were the highest level; 2) comparisons of teachers' opinions classified by educational qualifications showed statistically significant differences at the .05 level, while comparisons by school size showed statistically significant differences at the .01 level both overall and in each aspect. And 3) the qualitative findings suggested for promoting digital technology use suggest that school administrators should establish policies to support basic digital skills in work practices, encourage the responsible use of technology for public benefit and community engagement through safe and appropriate online platforms, utilize digital tools for effective internal communication and coordination, manage school information in a systematic, secure, and accessible digital format.

Keywords: Digital Leadership; ICT Management; School Administration

บทนำ

การพัฒนาเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลมีผลกระทบโดยตรงต่อองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มความสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำในการดำเนินงาน ข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วส่งผลให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากมหาศาล อันนำไปสู่การตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) และกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital transformation) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การให้บริการของภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ การเพิ่มรายได้ และการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างทั่วถึง (วีระชัย ประเสริฐโส, 2563: 1)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้กับการศึกษาดังจะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้กำหนดเจตนารมณ์และกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน

หลายมิติอย่างเป็นองค์รวม ประการแรก รัฐมีหน้าที่ในการจัดเตรียม โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสื่อสารเพื่อการศึกษา เช่น การจัดสรรคลื่นความถี่และระบบโทรคมนาคม เพื่อให้การเข้าถึงแหล่งความรู้เป็นไปอย่างทั่วถึง ประการที่สอง กฎหมายมุ่งส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ โดยสนับสนุนการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประการที่สาม ให้ความสำคัญสูงสุดกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยครอบคลุมทั้งบุคลากรผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยี ให้มีความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันต้องประกันสิทธิของผู้เรียน ในการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต ประการสุดท้าย คือการกำหนด กลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อน โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ควบคู่กับการติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ ยังมีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกำหนดให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน ประสานงาน และประเมินคุณภาพการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 37-38)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ 2567-2568 ที่เน้นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัด ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียน และใช้ระบบเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่เพื่อต่อยอดให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566: 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ได้กำหนดนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick win) โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าถึงโอกาสความเสมอภาค และได้รับการเข้าถึงการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere anytime) ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดหาเครื่องมือ พร้อมอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ จัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถานศึกษา รวมไปถึงการพัฒนา ส่งเสริม และขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566: 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้นำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ โดยมีเป้าประสงค์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างโอกาส ความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อันจะนำไปสู่การประกันสิทธิให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม กลไกการดำเนินงานที่สำคัญคือการจัดตั้ง ศูนย์เครือข่ายบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ประจำอำเภอ ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนเชิงรุกในการให้ความรู้ คำแนะนำ และบริการด้านเทคโนโลยีแก่สถานศึกษาในความรับผิดชอบ การดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้การสนับสนุนโรงเรียนเป็นไปอย่างครอบคลุม รวดเร็ว และสามารถตอบสนองต่อบริบทและความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2566: น. 31) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเพิ่มคุณภาพให้กับการศึกษาโดยการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ใช้ และผู้ผลิต เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์แบบ

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ขาดแคลนบุคลากรทั้งในส่วนกลางและโรงเรียน โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล อีกทั้งบุคลากรยังขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2566: 15)

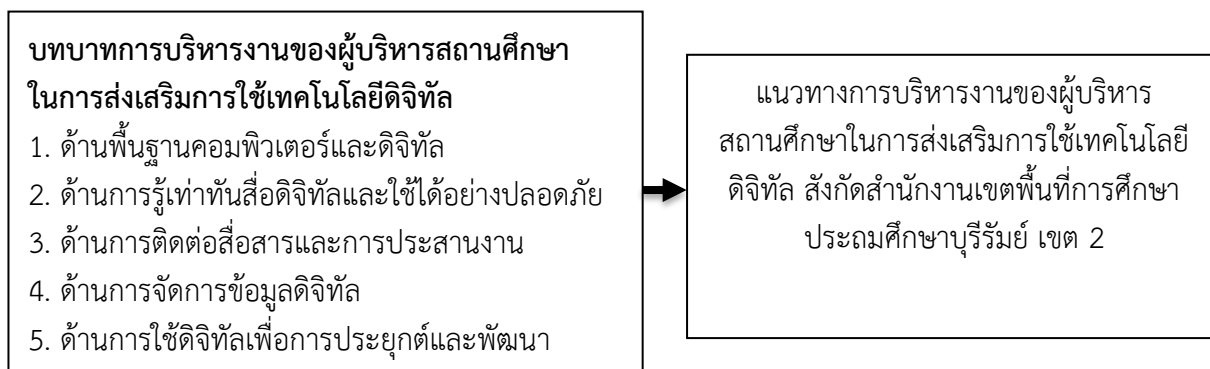
จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผนและพัฒนาระบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในสังกัดได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากนักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,306 คน จาก 228 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้จำนวน 331 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และสัดส่วนกระจายครอบคลุมไปตามอำเภอ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอกระสัง อำเภอพลับพลาชัย และอำเภอห้วยราช จากนั้นทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผลปรากฏว่า แต่ละข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.985

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาในสังกัด เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม โดยได้มีการกำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน เมื่อครบกำหนดรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response Rate) ร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ กรณีไม่ได้รับข้อมูลการตอบแบบสอบถามตามกำหนดหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์และครบตามจำนวนที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นจึงแปลผลและจัดลำดับข้อมูล เพื่อนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง สำหรับการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปร วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงอ้างอิง โดยเลือกใช้การทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (Independent samples t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบความแตกต่างของ

ค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's method) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารการศึกษา ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก 1 คน ขนาดกลาง 1 คน และขนาดใหญ่ 1 คน รวมทั้งหมด 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาประจำศูนย์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารประจำอำเภอในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยกำหนดประเด็นเกี่ยวกับแนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับประเด็นและข้อคำถาม นำมาจากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจำนวน 5 ด้าน โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด 2 อันดับในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการตั้งคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ พร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และสรุปความคิดเห็นแต่ละด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียง มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังปรากฏตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมและรายด้าน

บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล	4.61	0.42	มากที่สุด	2
2. ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้อย่างปลอดภัย	4.60	0.41	มากที่สุด	3
3. ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน	4.61	0.38	มากที่สุด	1
4. ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล	4.54	0.43	มากที่สุด	5
5. ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา	4.59	0.43	มากที่สุด	4
รวม	4.59	0.37	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.37) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.38) รองลงมา คือ ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.43)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังปรากฏตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ปริญญาตรี (n = 245)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 86)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล	4.63	0.39	4.54	0.47	1.64
2. ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย	4.64	0.34	4.49	0.54	2.38*
3. ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน	4.63	0.35	4.53	0.46	1.82
4. ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล	4.58	0.42	4.45	0.45	2.27*
5. ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา	4.61	0.42	4.53	0.44	1.55
รวมเฉลี่ย	4.62	0.34	4.51	0.44	2.08*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย และด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล ส่วนในด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้าน ผลการวิเคราะห์ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ขนาดเล็ก (n = 106)		ขนาดกลาง (n = 206)		ขนาดใหญ่ (n = 19)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล	4.47	0.47	4.66	0.38	4.86	0.42	11.37**
2. ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย	4.45	0.48	4.66	0.35	4.78	0.32	12.56**

บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ขนาดเล็ก (n = 106)		ขนาดกลาง (n = 206)		ขนาดใหญ่ (n = 19)		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3. ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน	4.49	0.42	4.64	0.36	4.81	0.30	8.54**
4. ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล	4.42	0.43	4.59	0.43	4.75	0.32	7.39**
5. ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา	4.47	0.44	4.63	0.42	4.84	0.30	8.99**
รวมเฉลี่ย	4.46	0.40	4.64	0.35	4.81	0.26	11.72**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สามารถจำแนกตามองค์ประกอบรายด้านได้ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและธุรการ โดยมุ่งเน้นการลดการใช้กระดาษและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลผ่านระบบ Cloud หรือ Big Data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ควรสนับสนุนการใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น Google Workspace หรือ Microsoft Office รวมถึงจัดอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ผู้บริหารควรแสดงบทบาทเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการนำ AI และแพลตฟอร์มออนไลน์มาช่วยลดภาระงานของครูได้อย่างเหมาะสม

3.2 ด้านรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะในการสื่อสาร การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัย ควรจัดอบรมพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลแก่ครูและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรม กฎหมาย และสิทธิผู้ใช้งาน พร้อมทั้งกำหนดนโยบายควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม และมีระบบติดตามตรวจสอบการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและประสานงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเลือกใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย เช่น Line, Facebook, Zoom หรือ Google Meet เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวดเร็วและลดภาระงานเอกสาร ควรกำหนดแนวทางการสื่อสารที่ชัดเจนและส่งเสริมทักษะดิจิทัลของบุคลากรให้สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การวางแผน การตัดสินใจ และการจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และติดตามผลการดำเนินงานเพื่อความโปร่งใสและประสิทธิผลในการบริหาร

3.4 ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นระบบ ปลอดภัย และสะดวกต่อการเข้าถึง พร้อมทั้งเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและพัฒนาทักษะบุคลากรในการใช้งาน นอกจากนี้ควรจัดระบบการเข้าถึงข้อมูลสำหรับบุคลากรและนักเรียนอย่างเหมาะสมตามสิทธิ์ เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ผู้บริหารควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้ครูเลือกใช้แอปพลิเคชันและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนและรายวิชา พร้อมจัดอบรมการใช้ AI และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครู นอกจากนี้ควรส่งเสริมการผลิตสื่อออนไลน์และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ในด้านการบริหาร ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลวิเคราะห์ผล และติดตามความก้าวหน้างานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและวางแผนการใช้งานในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นยังพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบความแตกต่างกันโดยภาพรวมที่ระดับนัยสำคัญ .05 และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .01

3. แนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐาน ในการปฏิบัติงาน เช่น การจัดทำเอกสาร การนำเสนอผลงาน โดยเน้นการลดการใช้กระดาษและการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลผ่านระบบ Cloud/Big data รวมถึงสนับสนุนการใช้เครื่องมืออย่าง Google Workspace และนำ AI มาช่วยลดภาระงานครู ควรกำหนดนโยบายและจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล และการใช้งานอย่างปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมายและจริยธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการ ติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ที่รวดเร็ว นอกจากนี้ ต้องส่งเสริม การจัดการข้อมูลดิจิทัล อย่างเป็นระบบ ปลอดภัย มีการควบคุมสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล และสนับสนุน การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะการใช้แอปพลิเคชัน, AI และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูล วิเคราะห์ผล และติดตามความก้าวหน้างานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าว อาจสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารภายในองค์กรเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นกลไกพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประเด็นด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร หรือโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่ยังไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาเชิงระบบ เพื่อยกระดับการจัดการข้อมูลในสถานศึกษาให้มีความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกื้อกุล รัชช (2566: 194-208) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสื่อสารดิจิทัล รองลงมาคือ ด้านการสร้างดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล และด้านการประเมินดิจิทัล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย และด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ไม่พบความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ความแตกต่างของความคิดเห็นในด้านการรู้เท่าทันสื่อและการจัดการข้อมูลดิจิทัลตามวุฒิการศึกษา อาจสะท้อนถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครูแต่ละกลุ่มที่ต่างกัน โดยกลุ่มผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าอาจมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมหรือมีความตระหนักรู้ในประเด็นด้านความปลอดภัยและการจัดการข้อมูลมากกว่า ซึ่งส่งผลให้มีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้บริหารในด้านดังกล่าวที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาถึงความแตกต่างด้านวุฒิการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาศักยภาพครูอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการเน้นเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและการจัดการข้อมูลดิจิทัลอย่างปลอดภัยให้ครอบคลุมและเท่าเทียมกันในบุคลากรทุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ คงเกิด (2561: 118-125) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ โรงเรียนแต่ละขนาดมีบริบท ทรัพยากร และความพร้อมในการบริหารจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการรับรู้ของครูต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้

เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิษา สุภาวงศ์ (2566: 134-137) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

3.1 ด้านพื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานในการปฏิบัติงานการจัดทำเอกสาร การนำเสนอผลงาน และการจัดทำผลงานทางวิชาการ โดยมุ่งเน้นการลดการใช้กระดาษและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลผ่านระบบ Cloud หรือ Big data เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล และกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการนำ AI และแพลตฟอร์มออนไลน์มาช่วยลดภาระงานของครูได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิษา สุภาวงศ์ (2566: 134-137) ได้ศึกษา ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอหาความรู้เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนางานเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมรับมือการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารควรมีเทคนิคการจูงใจให้ครูผู้สอนและบุคลากรกล้าที่จะยอมรับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะนำพาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ

3.2 ด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและใช้ได้อย่างปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยเฉพาะการสื่อสาร การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา วงศ์คำภา (2563: 114-115) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำวิจัย เผยแพร่ผลงานครูและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับเครือข่าย การจัดทำเว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานสถานศึกษาและจัดทำให้เป็นปัจจุบัน และมีจริยธรรมทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล ม่วงกล้า (2562: 102-104) ได้ศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความสามารถในการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อการจัดเก็บข้อมูลและการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานให้มีความปลอดภัยต่อการใช้เทคโนโลยี และมีการตระหนักรู้โดยการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ก่อนการนำข้อมูลไปใช้

3.3 ด้านการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและประสานงานภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเลือกใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย เช่น Line, Facebook, Zoom หรือ Google meet เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่รวดเร็วและลดภาระงานเอกสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกื้อกุล วะชุม (2566: 194-208) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารต้องติดตามข่าวสารการ

เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน สร้างความท้าทายในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับวิจัยของ ชัยวิษณุ เข้มปัญญา (2563: 97-104) ได้ศึกษา สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ควรดำเนินการพัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้ครูใช้เครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC ผ่านการติดต่อสื่อสารเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสม

3.4 ด้านการจัดการข้อมูลดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นระบบ ปลอดภัย และสะดวกต่อการเข้าถึง พร้อมทั้งเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนพัฒนาทักษะบุคลากรในการใช้งาน จัดระบบการเข้าถึงข้อมูลสำหรับบุคลากรและนักเรียนอย่างเหมาะสมตามสิทธิ์ เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ บัญชา วงศ์คำภา (2563: 114-115) ได้ศึกษา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การจัดเก็บข้อมูล รายงานผลและใช้งานข้อมูลร่วมกันผ่าน Cloud หรือ Google drive และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายใต้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับสถานศึกษาอื่น เพื่อจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ร่วมกัน สอดคล้องกับวิจัยของ ชัยวิษณุ เข้มปัญญา (2563: 97-104) ได้ศึกษา สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการรายงานผลข้อมูลทางการศึกษาออนไลน์ มีการจัดอบรมพัฒนาครูสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการรายงานข้อมูลทางการศึกษาออนไลน์ ทั้งจากโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการอบรมออนไลน์ ประชุมวางแผน และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ จัดทำปฏิทินการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ และการรายงานข้อมูลทางการศึกษา โดยผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ผู้บริหารควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน โดยสนับสนุนให้ครูเลือกใช้แอปพลิเคชันและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนและรายวิชา พร้อมจัดอบรมการใช้ AI และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพครู นอกจากนี้ควรส่งเสริมการผลิตสื่อออนไลน์และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ในด้านการบริหาร ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลวิเคราะห์ผล และติดตามความก้าวหน้างานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล ม่วงกล้า (2562: 102-104) ได้ศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสื่อสาร และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี การส่งเสริมในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลจากผู้บังคับบัญชา และจัดอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะด้านดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับวิจัยของ เกื้อกุล วะชุม (2566: น. 194-208) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องมี

ความสามารถด้านการสร้างดิจิทัล มีเครือข่ายเพื่อสร้างนวัตกรรมบริการดิจิทัล เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ด้านการสร้างดิจิทัลและสื่อดิจิทัลที่ทันสมัย และผู้บริหารต้องส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมการสร้างดิจิทัล

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรวางนโยบายส่งเสริม พื้นฐานคอมพิวเตอร์และดิจิทัล (ลดกระดาษ/Cloud/AI) และ การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เพื่อใช้งานอย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องจัดระบบ การจัดการข้อมูลดิจิทัล ให้ปลอดภัย และส่งเสริม การใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา ทั้งด้านการเรียนการสอนและการบริหารงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการข้อมูลดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566, 4 มกราคม). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024>.
- เกื้อกุล วะชุม. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัยวิชญ์ เข้มปัญญา. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม.
- บัญชา วงศ์คำภา. (2563). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- เย็น ภู่วรรณ. (2564, 13 กุมภาพันธ์). ความสำคัญของทักษะดิจิทัล. <https://learningdc.ku.ac.th/course/?c=4&l=5>.
- วัชรภรณ์ คงเกิด. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วีระชัย ประเสริฐโส. (2563, 16 กรกฎาคม). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานราชการ.

http://www.personnel.moi.go.th/recruitment/2563/ARTICLE160763_0.PDF.

ศศิวิมล ม่วงกล้า. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2566, 1 พฤศจิกายน). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวนปี 2567).

<https://drive.google.com/file/d/1mA3mcJmIYjSdbF7lyDiTSfqlvo0IEyiw/view>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566, 14 พฤศจิกายน). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567–2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. https://www.deat.in.th/wp-content/uploads/2024/01/นโยบายและจุดเน้นของ-สพฐ_-2567-2568-และนโยบาย-Quick-Win-ประจำปีงบประมาณ-2567.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545, 19 ธันวาคม). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). ราชกิจจานุเบกษา, 119(123 ก), 1–46.

สุนิษา สุภาวงศ์. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.